

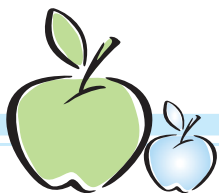
Projekt CheckPoint Zagreb, najbolji primjer podrške u prevenciji HIV-a u Europi

CheckPoint Zagreb projekt je udruge HUHIV u partnerstvu s Gradom Zagrebom, Klinikom za infektivne bolesti Dr. Fran Mihaljević, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo te brojnim partnerima i zdravstvenim stručnjacima. Projektom *CheckPoint Zagreb* osigurano je izvaninstitucionalno, anonimno i besplatno testiranje na HIV i HCV iz oralne tekućine, upotrebom brzih testova te pred i post savjetovanje u prijateljskom i povjerljivom okruženju. Takav pristup korisnicima pruža osjećaj sigurnosti i anonimnosti, s obzirom da je riječ o postupcima koji otkrivaju jednu od najviše stigmatiziranih bolesti u zajednici. Postupak savjetovanja prije i nakon testiranja važan je dio javnozdravstvenog standarda pružanja sveobuhvatne usluge jer predstavlja individualni pristup svakom korisniku, što uvelike utječe na osjećaj neosuđivanja i smanjenja straha, osjećaja zabrinutosti i neugodnosti. Takav pristup značajno utječe na pružanje iskrenih odgovora od strane korisnika, što je izrazito važno kada je riječ o ovako osjetljivoj tematici. Također, važno je i naglasiti kako se svi pozitivni slučajevi odmah upućuju u Kliniku za infektivne bolesti

Dr. Fran Mihaljević na potvrđivanje dijagnoze i liječenje. *CheckPoint* pruža i usluge savjetovanja i edukacije koje su namijenjene građanima, a prvenstveno mladima, o odgovornom spolnom ponašanju, spolno prenosivim bolestima i cijepljenju. Kako bi se istaknuo značaj i povod pokretanja ove važne inicijative u zajednici, svakako treba izdvojiti nekoliko ključnih podataka. U razdoblju od 1985. do 2017. godine u Republici Hrvatskoj bilo je 1.540 dokumentiranih slučajeva zaraze HIV-om, od kojih je 500 napredovalo u AIDS, što je rezultiralo s 265 smrtnih slučajeva. Većina su slučajeva HIV/AIDS-a muškarci (88%). Gotovo 90% svih ljudi zaraženih HIV-om (PLHIV) u Hrvatskoj zaraženo je kao posljedica seksualnog kontakta i 5% kao posljedica uporabe droga za ubrizgavanje (IDU). U posljednjih pet godina prosječni godišnji broj prijavljenih slučajeva HIV/AIDS-a bio je 100 (raspon 77-116), što je povećanje od oko 150% od 2004. godine. Broj registriranih slučajeva hepatitisa C tijekom devedesetih godina stalno raste, zatim je u razdoblju od 2000. do 2007. godine bio relativno stabilan, s oko 400 godišnje. Nakon

2008. godine promatra se postupno smanjenje broja izvješća o hepatitisu C. Ukupna učestalost hepatitisa B i C manja je od 1% u općoj populaciji što Hrvatsku svrstava među zemlje niske prevalencije za ove infekcije. Općenito, usluge testiranja HIV-a u Hrvatskoj temelje se na besplatnom i anonimnom testiranju u zdravstvenim ustanovama u Klinici za zarazne bolesti u Zagrebu, mreži od deset centara Zavoda za javno zdravstvo i bolnicama. Prije uspostavljanja ovakvog modela izvaninstitucionalnog dobrovoljnog testiranja u zajednici, stopa odgovora na dobrovoljni test HIV-a u zdravstvenim ustanovama bila je ispod 2% spolno aktivne populacije čemu je razlog teret stigme i diskriminacije, nedostatak individualnih pristupa sveobuhvatnom seksualnom zdravlju, izloženost riziku i dr. Upravo zbog navedenih razloga, a kako bi prvenstveno smanjili stopu kasne dijagnoze, Grad Zagreb je kao lokalna uprava podržao ideju osnivanja izvaninstitucionalnog testiranja u zajednici u suradnji s neprofitnim sektorom. Nakon više od pet godina uspješnog provođenja projekta *CheckPoint Zagreb* u suradnji Hrvatske udruge za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa

i Grada Zagreba, a sve u sinergiji sa zdravstvenim sustavom u Hrvatskoj, projekt je prepoznat kao Hrvatski model sveobuhvatnog pristupa zdravlju mladih na Europskoj razini i uvršten je u prvi Zbornik dobre prakse odgovora zdravstvenog sektora na HIV u Europskoj regiji Svjetske zdravstvene organizacije (WHO Regional Office for Europe (2018)). Riječ je o primjerima najboljih praksi koji su namijenjeni relevantnim dionicima uključenim u implementaciju odgovora na HIV u Europi, a prikupljeni su od strane Regionalnog ureda za Europu Svjetske zdravstvene organizacije. Razlog je takve inicijative pružanje podrške i davanje odgovora na sve veći broj

novih infekcija HIV-om u Europskoj regiji Svjetske zdravstvene organizacije. U punih pet godina rada u projektu *CheckPoint Zagreb* individualno je savjetovano i educirano preko 8.000 mladih, 5.997 ih je testirano na HIV uz 67 novootkrivenih HIV infekcija, a 4.874 ih je testirano na hepatitis C uz 55 novootkrivenih infekcija hepatitisa C. Time je ovaj projekt opravdao sva uložena sredstva u zdravlje mladih u zajednici te je ostvarena najefikasnija prevencija bolesti, rizičnih ponašanja i promicanja zdravlja. Integrirani pristup sveobuhvatnom zdravlju i izazovima mladih danas ne znači samo pristup prevenciji HIV-a, nego pristup u edukaciji, osvješćivanju

i brizi za sveukupno spolno i reproduktivno zdravlje, sveobuhvatan pristup prevenciji bolesti i promicanju zdravih stilova života, uključujući sve individualne čimbenike za svaku osobu koji dovode do određene zabrinutosti, posljedica ili su uzrok rizičnih ponašanja iz područja spolnog, mentalnog, tjelesnog ili socijalnog zdravlja. Grad Zagreb – Gradski ured za zdravstvo

Ivana Portolan Pajić, dr. med.
ivana.portolan-pajic@zagreb.hr

Jasna Tucak, dipl. ing.
jasna.tucak@zagreb.hr

